

N:o 123.

Ank. till Riksd. kansli den 4 maj 1906, kl. 3 e. m.

Utlåtande, i anledning af Kungl. Maj:ts proposition angående anslag till inredande af utvidgade eller förändrade lokaler för Kristianstads läns landskontor och landtmäterikontor äfvensom till iståndsättande af de till landshöfdingen i samma län anslagna boställslägenheter m. m.

(2:a U. A.)

Uti en till Riksdagen aflåten, den 20 april 1906 dagtecknad proposition (n:o 140) har Kungl. Maj:t, under åberopande af propositionen bilagdt utdrag af statsrådsprotokollet öfver finansärenden för samma dag, föreslagit Riksdagen att, för utförande, på sätt i statsrådsprotokollet närmare omförmäles, ej mindre af följande arbeten inom och å landshöfdingeresidensbyggnaden i Kristianstad, nämligen dels inredande af utvidgade eller förändrade lokaler för Kristianstads läns landskontor och landtmäterikontor, dels reparationer inom vissa delar af länsstyrelsens i nämnda län ämbetslokaler i öfrigt, dels ock förändring och iståndsättande af landshöfdingebostaden, än äfven af reparationer inom den till residenset hörande uthusbyggnad, på extra stat för år 1907 anvisa ett belopp af 30,500 kronor, med rätt för Kungl. Maj:t att redan under innevarande år disponera beloppet.

Bih. till Riksd. Prot. 1906. 4 Saml. 1 Afd. 71 Häft. (N:o 123.)

1

Till förenämnda statsrådprotokoll har föredragande departementschefen anfört följande:

»Vid den 20—27 mars 1905 hållen laga af- och tillträdessyn å de landshöfdingen i Kristianstads län anslagna boställslägenheter mellan landshöfdingen greve M. G. De la Gardies stärbhusdelägare, afträdare, och landshöfdingen friherre L. De Geer, tillträdare, har kronan ålagts att för boställslägenheternas iordningställande i laggillt skick låta utföra arbeten, hvilka beräknats kräfva en kostnad af sammanlagdt 7,198 kronor 50 öre.

Med öfverlämnande af instrumentet öfver berörda laga af- och tillträdessyn har öfverintendentsämbetet i underdånig skrifvelse den 9 maj 1905 anfört, att ämbetet vid granskning af ifrågavarande syneinstrument funnit, bland annat, att synerätten ansett, att på kronans bekostnad borde i matsalen, rummet n:o 55, inläggas nytt parkettgolf, samt att, enär parkettgolvet i matsalen, enligt hvad syneprotokollet gåfve vid handen, vore förslitet och icke kunde med fördel omläggas, och då inläggande af parkettgolf i till landshöfdingebostäderna i riket hörande matsalar pläгат medgifvas, ämbetet, om än anordnande af dylikt golf icke syntes kunna kronan lagligen åläggas, funnit skäl till anmärkning i föreliggande fall icke förefinnas, hvadan och då anledning till erinran mot ifrågavarande syneförrättning i öfrigt icke förekommit, ämbetet ej funnit orsak att öfverklaga det afkunnade syneutslaget.

Sedermera hade — förmåler öfverintendentsämbetet i sin förenämnda underdåniga skrifvelse vidare — Kungl. Maj:ts befallningshafvande i Kristianstads län med skrifvelse den 26 april 1905 till ämbetet öfverlämnat en af landshöfdingen friherre De Geer till ämbetet aflåten, af kostnadsförslag och ritningar åtföljd samt af Kungl. Maj:ts befallningshafvande i alla delar tillstyrkt ansökning om utförande under samma års sommar dels inom de åt länsstyrelsen i residensbyggnaden i Kristianstad upplåtna ämbetslokaler af vissa arbeten, hvarmed hufvudsakligen åsyftades beredande af ökad utrymme, dels ock inom landshöfdingebostaden i samma byggnad af ej blott de vid förut omförmälda syneförrättning ifrågakomna reparations- m. fl. arbeten utan äfven åtskilliga arbeten därutöfver; hvarjämte med samma skrifvelse öfverlämnats ett af förste landtmätaren i länet öfver förslaget, i hvad anginge det i ifrågavarande byggnad inrymda landtmäterikontoret, afgifvet yttrande, däri förste landtmätaren, under förutsättning att kontoret, på sätt en yttrandet bifogad skiss utvisade, erhöle egen ingång

med särskild förstuga samt garderober för förvaring af äldre handlingar, äfvensom ved, brandredskap m. m., tillstyrkt förslaget.

Vid granskning af berörda förslag hade öfverintendentsämbetet inhämtat, bland annat, att de önskade åtgärderna för beredande af bättre utrymme för vissa afdelningar af länsstyrelsen ginge ut på utvidgning af landskontorets lokal medelst borttagande af skiljeväggen mellan rummen n:is 12 och 13, upptagande af en dörr till nuvarande landtmäterikontoret, rummet n:o 14, och dettas inredande till tjänsterum för landskamreraren samt anordnande af nytt landtmäterikontor med användande af de för närvarande till landshöfdingens bostad hörande rummen n:o 20, kök, och n:is 21 och 22, tjänarorum, i sammanhang hvarmed ock, enligt förste landtmätarens förenämnda förslag, skulle uppföras en särskild mindre utbyggnad i och för anordnande af egen ingång och tambur m. m. till kontoret; att, hvad anginge ämbetslokalerna, därjämte afsåges behöflig reparation af landshöfdingens ämbetsrum; att för beredande af ersättning åt landshöfdingen för nyssberörda till landtmäterikontoret afsedda, men af landshöfdingen nu disponerade lägenheter den del af residensbyggnaden eller dess västra flygel, hvori samma lägenheter vore till finnades och som bestode af blott en våning och vind, skulle påbyggas med en våning, som därigenom komme i jämnhöjd med landshöfdingens boställsvåning, och däri kök, matrum för tjänare och handkammare skulle inredas, hvarjämte domestikrum vore ämnade att förläggas i den däröfver anordnade vinden; att de åtgärder, som utöfver de vid syneförrättningen omförmälda föreslagits skola vidtagas uti boställsvåningen och som icke vore erforderliga för den nyssnämnda förändringen af köket m. m., hufvudsakligen afsåge omflyttning af dörrar, borttagande af skiljeväggen mellan rummen n:is 61 och 63, uppsättande af nya väggar i rummen n:is 56 och 58 samt i öfrigt vissa förändringar och reparationer af mindre omfattning; att förslaget jämväl innefattade anordningar för badrum till boställsvåningen samt för vatten- och afloppsledningar jämte vattenklosetter för såväl boställsvåningen som ämbetslokalerna; att i förslaget jämväl inginge åtgärder för iståndsättande af stall- och uthusbyggnad med den däri varande kuskbostaden; samt att det åberopade kostnadsförslaget å ifrågavarande arbeten, hvilket afgifvits af ingenjören H. Gustafson och tillika innehöle anbud å arbetenas verkställande, slutade å ett belopp af 27,480 kronor 20 öre.

Mot de inom landshöfdingebostaden begärda arbetena hade öfverintendentsämbetet, med hänsyn till de fordringar, som numera ställdes på inredningen af de åt landshöfdingarna anslagna boställena och som vid de under de senare åren utförda iståndsättningsarbetena å dylika

bostäder i allmänhet tillgodosetts, icke något att i och för sig erinra, liksom icke heller mot de ifrågasatta förändringarna inom länsstyrelsens lokaler, hvilka förändringars behöflighet af Kungl. Maj:ts befallningshafvande framhållits och äfven kunde af öfverintendentsämbetet vitsordas.

Hvad anginge beräkningarna öfver kostnaden, hvilken, som nämnt, slutade å ..... kronor 27,480: 20

hade öfverintendentsämbetet ansett, att till dessa borde läggas

dels kostnaden för den af förste landtmätaren föreslagna tillbyggnaden till det tillärnade nya landtmäterikontoret ..... ,, 1,200: —

dels, med hänsyn till önskvärd brandsäkerhet, kostnad för värmeledning icke blott i det nya landtmäterikontoret utan äfven i länsstyrelsens arkiv, uppgående, enligt af ämbetet från ingenjören H. Theorell inforbradt förslag, till ..... ,, 2,500: —

dels till förhöjande af för lågt beräknad kostnad, 2,719 kronor 70 öre, för vatten- och afloppsledningar ..... ,, 1,258: —

dels för användande af golfträ af bättre kvalitet, än som i förslaget afsåges, och till förhöjande af den väl lågt beräknade kostnaden af visst snickeri ..... ,, 1,100: —

dels ock för arbetsledning och oförutsedda utgifter, förslagsvis, ... ,, 2,461: 80

hvadan arbetskostnaden syntes böra antagas komma att uppgå till ..... kronor 36,000: —

Med afseende å sistnämnda beloppss betydelse i förhållande till det ordinarie anslag, som stode till öfverintendentsämbetets förfogande, syntes det ämbetet, som om frågan om beredande af nödiga medel för de af ämbetet tillstyrkta åtgärdernas vidtagande borde göras till föremål för framställning till Riksdagen. Då emellertid den framskridna tiden icke syntes medgifva någon framställning i ämnet till den då församlade Riksdagen, men tillträdande boställshafvaren påyrkat, att, så fort sig göra läte, komma i besittning af det åt honom anslagna boställe, vederbörligen iordningställt, hade ämbetet funnit sig böra taga i öfvervägande, huruvida icke för nedbringande af den omedelbart erforderliga kostnadssumman en del af de föreslagna arbetena skulle kunna något anstå och de öfriga utföras särskildt för sig. I sådant hänseende hade ämbetet tänkt sig, att samtliga arbeten beträffande länsstyrelsens ämbetslokaler — utom hvad anginge däri föreslagna klosett-, vatten- och af-

loppsledningsanordningar, som, till förekommande af ökad kostnad, lämpligen borde utföras samtidigt med enahanda anordningar inom boställsvåningen — skulle tillsviðare uppskjutas och i följd däraf jämväl förändringarna af kök och domestikrum m. m. i nämnda våning, allt arbeten, för hvilkas verkställande lämpligen kunde, i samband med möjligen andra såsom behöfliga ansedda arbeten, äskas särskildt anslag hos en kommande Riksdag.

Under nämnda förutsättningar skulle för sjålfva landshöfdingebostadens iordningställande på önskad sätt, med undantag dock af de omförmålda förändrade anordningarna af kök m. m., men med inbegripande af de nämnda vatten- och afloppsledningarna m. m. äfven för länsstyrelsernas ämbetslokaler, enligt af ämbetet närmare angifven beräkning erfordras ett belopp af sammanlagdt 19,000 kronor; och har öfverintendentsämbetet, med förmålan att tilltrådande boställshafvaren, hvilken erhållit tillfälle att taga del af ämbetets sistberörda förslag, förklarar sig villig att ingå på samma förslag, i anslutning till hvad af ämbetet sålunda antörts, hemställt, att, därest hvad i ärendet förekommit funnes böra föranleda därtill, att landshöfdingebostaden i Kristianstads län skulle, såsom angeläget syntes vara för boställshafvaren, under 1905 års sommar iståndsättas i den utsträckning, ämbetet sålunda ifrågasatt, de för ändamålet erforderliga medel, därtill 1905 års anslag till byggnader och reparationer icke lämnade tillgång, måtte ställas till ämbetets förfogande.

I underdånig skrifvelse den 21 juni 1905 har därefter landshöfdingen friherre De Geer, för den händelse Kungl. Maj:t skulle finna de af öfverintendentsämbetet i dess förenämnda skrifvelse den 9 därförutgångne maj föreslagna arbetena för iståndsättande af boställsvåningen i Kristianstads länsresidens icke i sin helhet kunde komma till utförande under år 1905, hemställt, huruvida icke åtminstone någon del af dessa arbeten skulle kunna verkställas under samma års sommar, hvarigenom kunde vinnas, att boställsvåningen till hösten 1905 kunde provisoriskt tagas i bruk och att, sedan några af rummen sålunda blifvit fullständigt reparerade, boställsvåningens innehafvare erhöile möjlighet att där inrymma sitt bohag.

Med hänvisning till det vid Kungl. Maj:ts befallningshafvandes omförmålda skrifvelse till öfverintendentsämbetet den 26 april 1905 fogade kostnadsförslag, föresloge därför landshöfdingen alternativt, att nedannämnda ur kostnadsförslaget utbrutna poster måtte godkännas till omedelbart utförande, nämligen:

n:o 71	lilla salongen	kronor 663: —
	tillägg för bättre golfträ	” 84: —
” 56	sängkammaren	” 981: —
	samma tillägg	” 120: —
” 54	barnkammaren	” 160: —
” 53	dotterns rum	” 152: 50
	tillägg för bättre golfträ	” 54: —
” 52	och 48 passage	” 65: —
” 49	och 50 badrum	” 642: 50
” 47	lärarinnans rum	” 95: 50
	förberörda tillägg	” 38: —
n:o 46	och 45 serveringsrum	” 617: —
” 44	jungfrukammare	” 35: —
	för målning i badrummet	” 50: —

elle(r tillhopa kronor 3,757: 50

hvarjämte landshöfdingen anført, att, om till nämnda summa lades ett belopp för oförutsedda utgifter af .....

” 242: 50

hela det erforderliga beloppet skulle utgöra kronor 4,000: —

Med anledning af sistberörda framställning har öfverintendentsämbetet, hvars yttrande däröfver inforrats, i underdånigt utlåtande den 27 juni 1905 anført, att ämbetet för sin del icke funne något att mot samma framställning erinra, helst vidtagande af de därmed afsedda reparationsarbetena icke lade hinder i vägen för blifvande åtgärder för ett fullständigt iståndsättande af boställslägenheterna i fråga, af hvilka åtgärder de verkställda reparationerna icke heller behöfde lida skada.

Genom nådigt bref den 7 juli 1905 har Kungl. Maj:t, med bifall till landshöfdingen friherre De Geers sist omförmälda framställning, be- myndigat öfverintendentsämbetet att efter uppgörelse under hand låta under år 1905 utföra de i nämnda framställning afsedda arbeten för en kostnad ej öfverstigande 4,000 kronor, att utgå från reservationsanslaget till byggnader och reparationer.

I en till öfverintendentsämbetet ställd, af Kungl. Maj:ts befallningshafvande i Kristianstads län till ämbetet insänd och af ämbetet med underdånig skrifvelse den 10 oktober 1905 öfverlämnad, af kostnadsförslag och eskissritning åtföljd skrifvelse af den 9 därförutgångne september har landshöfdingen friherre De Geer, med förmälan att de genom nådiga brefvet den 7 juli samma år medgifna arbeten för iståndsättande af en del rum i landshöfdingens boställsvåning dåmera blifvit till större delen utförda och väntades vara fullstän-

dig afslutade den 1 berörde oktober, gjort förnyad framställning om utförande af de reparations- och ändringsarbeten i länsresidenset i Kristianstad, som afsåges med hans förut nämnda, med Kungl. Maj:ts befallningshafvandes skrifvelse den 26 april 1905 till öfverintendents-ämbetet öfverlämnade ansökning, med undantag af de arbeten, till hvilkas utförande tillstånd lämnats genom nådiga brefvet den 7 juli 1905; och har friherre De Geer i sin sistberörda skrifvelse, hvad särskildt angår boställslägenheterna, framhållit, bland annat, att det genom den mindre reparation inom boställsvåningen, som redan utförts, visserligen vore för boställshafvaren möjligt att under hösten 1905 provisoriskt inflytta uti samt bebo en del af boställsvåningen, men att behovet af att få densamma med tillhörande kök och uthus i sin helhet iordningställd icke desto mindre vore trängande och icke utan synnerlig olägenhet kunde uppskjutas längre än till innevarande års sommar.

I sammanhang med sistberörda framställning har landshöfdingen friherre De Geer tillika hemställt, huruvida icke i samband med nyssberörda, ännu icke verkställda arbeten borde för beredande af bostad åt en portvakt inom residensbyggnaden företagas jämväl en annan åtgärd, bestående i påbyggnad af byggnadens östra flygel till likhet med hvad i landshöfdingens tidigare framställning föreslagits rörande den västra.

Till stöd för sin sist omförmälda hemställan har friherre De Geer anfört hufvudsakligen följande.

Inom hela det byggnadskomplex, ett kvarter för sig, som bildades af länsresidenset med uthusbyggnader, finnes icke någon person boende utom landshöfdingen med familj och tjänare. Följden här af vore, att då, såsom vanligen vore fallet, landshöfdingen med familj och tjänstefolk sommartiden vistades på landet, hela residenset vore nattetid fullkomligt obebodt, något som uppenbarligen icke vore lämpligt. Numera förvarades visserligen icke i landtränteriet så betydande penningebelopp som förr, men i regeln låge dock där åtskilliga tusental kronor kontant, hvarförutom i länsstyrelsens förvar finnes papper och handlingar af den vikt, att det knappast syntes kunna försvaras, att residenset tidtals lämnades utan hvarje tillsyn mot vare sig inbrottstjufvar eller eldfara. Sådan tillsyn hade förr utöfvats af en särskild vaktpost från Vendes artilleriregemente, men denna vore numera indragen och syntes icke vidare kunna få af länsstyrelsen disponeras. Utom för tillsyn mot inbrott och eldfara, vore det ock af nöden att inom residenset hafva tillgång till en bestämd person, som hade till åliggande att å de tider af dygnet, då sådant erfordrades, hålla residensets samtliga ingångs-

portar stängda. Att detta, såsom nu vore fallet, öfverlämnades åt vare sig landshöfdingens tjänstefolk eller än den ene och än den andre af länsstyrelsens utom residenset boende tjänstemän eller vaktmästare, kunde icke anses med god ordning öfverensstämmande. Det syntes därför önskligt, att inom residenset bereddtes bostad åt en portvakt eller gårdskarll. Då länsstyrelsen för utförande af kronan åliggande renhållning af gård och gata, vedbärning m. fl. sysslor i alla händelser måste anlita någon icke till länsstyrelsens ordinarie betjante hörande person, skulle det säkerligen icke möta någon svårighet att få denne att mot förmånen af fri bostad åtaga sig jämväl portvaktsbefattningen. För att erhålla bostad åt en portvakt, förefölle det lämpligast att påbygga äfven residensets östra flygel med en våning, hvarvid de tre rum, som för närvarande funnes å nedra botten i denna flygel och tillhörde landshöfdingens boställsvåning, borde upplåtas åt portvakten och inredas såsom kök och två boningsrum, hvaremot landshöfdingen såsom ersättning borde erhålla de rum, som kunde komma att inredas i den påbyggda öfre våningen, hvilka rum lämpligen kunde användas till gästrum. Någon annan utväg än den sålunda föreslagna för beredande af en portvaktsbostad stode svårligen till buds. Under förutsättning att för beredande af ökadt utrymme åt länsstyrelsen en påbyggnad af den västra flygeln komme till stånd, vore det naturligen äfven ur utseendesynpunkt synnerligen önskvärdt, att också den östra flygeln blefve påbyggd till samma höjd som den västra.

I sin förenämnda underdåniga skrifvelse den 10 oktober 1905 har öfverintendentensämbetet erinrat, att ämbetet vid pröfning af det utaf landshöfdingen nu framlagda förslaget till förändrings- och reparationsarbeten vid residenset, hvilket förslag ämbetet låtit förtydliga och komplettera medelst nyupprättade och skrifvelsen bilagda ritningar, funnit nämnda förslag skilja sig från det af honom först framlagda, förutom därutinnan, att de genom nådiga brefvet den 7 juli 1905 medgifna arbeten uteslutits, men däremot förslaget om tillbyggnaden af residensets östra flygel tillkommit, jämväl däri, att nu föreslagits omändring af hufvudtrappan för beredande af möjlighet att inkomma i landshöfdingebostadens tambur, n:o 59, utan att behöfva passera det rum, n:o 57, som förmedlade förbindelsen mellan boställets salonger och matsal; hvarjämte ämbetet anmärkt, att den förut omförmälda, af förste landtmätaren i länet begärda tillbyggnaden till det tilltänkta nya landtmäterikontoret icke i förslaget upptagits, något som emellertid, enligt hvad ämbetet inhämtat, allenast berott på ett förbiseende.

Beträffande det nu föreliggande förslaget har öfverintendents-ämbetet vidare, såvidt samma förslag afser sådana arbeten, som redan i de förut omförmälda, tidigare framställningarna i ämnet åsyftats, åberopat hvad ämbetet rörande nämnda arbetens lämplighet och behöflighet anfört i sin förberörda underdåniga skrifvelse af den 9 maj 1905. Hvad åter angår de ytterligare arbeten, som i förslaget afses, har ämbetet för sin del icke funnit något annat att däremot erinra, än att den föreslagna vindsinredningen i påbyggnaden å östra flygeln syntes, såsom åtminstone för närvarande icke af behovet påkallad, kunna, för åstadkommande af någon besparing, tillsvidare anstå.

Det vid den nu ifrågavarande framställningen fogade, den 9 september 1905 dagtecknade kostnadsförslag, hvilket, likasom det tidigare, upprättats af ingenjören H. Gustafson, slutar å en summa af 34,752 kronor 70 öre, däraf för påbyggnad, inredning och reparation af residensets västra flygel upptagits 10,700 kronor och för enahanda arbeten vid den östra 9,750 kronor.

Vidkommande nämnda kostnadsförslag har öfverintendentsämbetet hemställt, att från kostnadsförslagets

slutsumma	kronor 34,752: 70
skulle afdragas kostnaden för den nyss omförmälda vindsinredningen i östra flygelbyggnaden	„ 1,500: —
då ifrågavarande förslag komme att sluta på ett belopp af	kronor 33,252: 70
Därtill borde emellertid läggas dels för den åstundade tillbyggnaden till landtmäterikontoret enligt förut gjord beräkning	„ 1,200: —
dels för värmeledningen i landtmäterikontoret och länsstyrelsens bredvidliggande arkiv jämlikt ingenjören Theorells förut omförmälda förslag	„ 2,500: —
dels ock för komplettering af belysnings- och ringledningar, tillsyn under arbetstiden och oförutsedda utgifter, förslagsvis	„ 5,047: 30
hvadan totalkostnaden borde beräknas komma att uppgå till	kronor 42,000: —

I fråga om sättet för anskaffande af medel för bestridande af kostnaden för de af öfverintendentsämbetet sålunda tillstyrkta arbeten har ämbetet — med afseende därå, att den för arbetenas i fråga genomförande erforderliga summa vore så betydande, att, därest denna skulle

utgå af det till ämbetets förfogande ställda ordinarie anslag till byggnader och reparationer, det blefve oundgängligen nödigt, att ämbetet från statskontoret bekomme förskott att under längre eller kortare tid ersättas, samt under erinran, ej mindre att ämbetet enligt nådigt beslut den 3 februari 1905 hade att under åren 1906—1908 från anslaget godtgöra af statskontoret förut förskjutna 104,300 kronor för istandsättande af landshöfdingebostäderna å Linköpings och Halmstads slott, än äfven att största delen af nu ifrågavarande belopp skulle åtgå för nybyggnads- och mera genomgripande förändringsarbeten, för hvilka slags arbeten det ordinarie byggnadsanslaget knappast syntes vara afsedt att användas — såsom sin mening uttalat, att särskild framställning borde hos Riksdagen göras om anskaffande af för ändamålet nödiga medel och i sådant afseende hemställt, att Kungl. Maj:t täcktes till innevarande års Riksdag aflåta nådig proposition om anvisande för ändamålet på extra stat af ett anslag å 42,000 kronor.

De till landshöfdingen i Kristianstads län upplåtna bostadslägenheter inom länsresidenset i nämnda stad äro, enligt hvad af handlingarna i ärendet framgår och af mig i öfrigt tillhandakomma upplysningar bekräftats, utan tvifvel i behof af en ganska grundlig reparation. De arbeten, som med Kungl. Maj:ts nådiga tillstånd under nästlidet års sommar därstädes kommit till utförande, afsågo allenast att, i afvaktan på en dylik mera omfattande reparation, istandsätta en del af de till landshöfdingebostaden hörande rum och därigenom bereda den tillträdande boställshafvaren tillfälle att, utan alltför stor olägenhet af en blifvande, större reparation, därstädes taga sin bostad och inrymma sitt bohag. Nämnda arbeten utesluta emellertid ingalunda behofvet af öfriga ifrågasatta reparationsarbeten inom bostaden. En del af de i fråga om denna föreslagna arbetena äro visserligen icke direkt att hänföra till reparationer i egentlig mening utan snarare att anse såsom förändringar, afsedda att göra bostaden lämpligare och bekvämare för boställshafvaren. Men då de arbeten af sist omnämnda beskaffenhet, som blifvit till utförande föreslagna, icke synas mig gå utöfver hvad för landshöfdingebostadens försättande i ett ändamålsenligt och tidsenligt skick får anses påkalladt, och samtliga nu nämnda arbeten tydligen böra i ett sammanhang utföras, har jag ansett mig böra biträda den gjorda framställningen i nu omnämnda delar.

Hvad beträffar länsstyrelsens ämbetslokaler, har behofvet af ökad utrymme för landskontoret och landtmäterikontoret sedan länge gjort sig i hög grad gällande. De åtgärder, som föreslagits för ernående af

förbättrade anordningar härutinnan, synas mig innefatta en god och ändamålsenlig lösning af hithörande frågor. Landtmäterikontorets förflyttning till residensets västra flygel nödvändiggör emellertid densamma påbyggnad med en våning för att därigenom bereda landshöfdingen ersättning för de rum inom samma flygel, som nu disponeras af honom men enligt förslaget skulle tagas i anspråk för landtmäterikontorets behof. Detta kan visserligen vid första påseende förefalla såsom en olägenhet. Men då ingen annan lämplig utväg står till buds för erhållande af det för ifrågavarande ändamål behöfliga utrymmet och genom den föreslagna förändringen synes kunna ernås en fullt tillfredsställande lokal för landtmäterikontoret och på samma gång vissa med landshöfdingebostadens nuvarande anordning förknippade svåra olägenheter varda undanröjda, tvekar jag icke att tillstyrka förslaget i denna del. I fråga om de reparationsarbeten, som föreslagits skola äga rum inom vissa af länsstyrelsens ämbetslokaler i öfrigt, eller beträffande det föreslagna iordningsställandet af de för landshöfdingebostaden och länsstyrelsens ämbetslokaler gemensamma vatten- och afloppsledningar m. m. har jag icke heller funnit något att erinra.

I sammanhang med nu omförmälda arbeten synes mig äfven den af förste landtmätaren begärda tillbyggnaden till residensets västra flygel för vinnande af utrymme för förstuga och nödiga förvaringsrum för landtmäterikontorets behof, likasom ock det af öfverintendentsämbetet förordade förslaget att till förekommande af eldfara anordna varmvattenledning inom landtmäterikontoret och länsstyrelsens därtill liggande arkiv böra komma till utförande äfvensom, på sätt öfverintendentsämbetet jämväl erinrat, erforderlig komplettering af belysnings- och ringledningar inom residensbyggnaden vidtagas.

Beträffande iordningsställandet af de till residenset hörande uthuslägenheter jämte den där inrymda kuskbostaden har jag icke heller därvid funnit anledning till erinran.

Hvad angår frågan om anordnande af bostad inom residenset åt en portvakt eller gårdskar, vore det visserligen önskvärdt, att bostad åt en sådan person kunde inom residensbyggnaden beredas. Det föreslagna sättet att åstadkomma det härför behöfliga utrymmet — eller att påbygga residensets östra flygel — synes mig emellertid medföra alltför stor kostnad i förhållande till det ändamål, man vill vinna. Enligt det af ingenjören Gustafson upprättade kostnadsförslaget skulle nämnda flygels påbyggande och iordningsställande på förslaget sätt kräfva en kostnad af 9,750 kronor. Afdrages härifrån kostnaden för vindsinredningen i samma flygel, af öfverintendentsämbetet beräknad till

1,500 kronor, återstår i allt fall ett belopp af 8,250 kronor; och har, efter hvad jag inhämtat, ämbetet, med tillägg af kostnaden för tillsyn jämte oförutsedda utgifter, anslagit kostnaden för denna flygels iordningställande till sammanlagdt 9,500 kronor, en summa, hvilken, som nämndt, synes mig för det ifrågavarande ändamålet väl stor. Det synes mig därför böra tagas under öfvervägande, huruvida icke bostad åt en portvakt skulle kunna inom residenset beredas på något annat, billigare sätt eller, om detta icke kan ske, någon annan anordning vidtagas, hvarigenom det ifrågavarande ändamålet skulle kunna på lämpligt sätt tillgodoses.

Beträffande kostnaderna för de föreslagna arbetena i öfrigt, hvilkas utförande af mig tillstyrkts, skulle dessa efter afdrag af omförmälda 9,500 kronor för den östra flygelbyggnadens påbyggnad m. m., enligt öfverintendentsämbetets beräkning uppgå till 32,500 kronor. Vid granskning af det senast uppgjorda kostnadsförslagets detaljer har jag emellertid funnit en del förenklingar kunna utan olägenhet vidtagas äfvensom i vissa punkter den beräknade kostnaden något nedsättas. Med iakttagande af dessa förändringar i kostnadsförslaget, hvilka af mig sammanfattats i en promemoria, hvilken torde få biläggas handlingarna i ärendet, torde kunna vinnas ytterligare en besparing af 2,000 kronor. Kostnaden för de af mig tillstyrkta arbetena skulle således stanna vid ett belopp af sammanlagdt 30,500 kronor.

Hvad angår sättet för bestridande af kostnaderna för ifrågavarande arbeten, hvilkas utförande redan under innevarande år är synnerligen önskvärdt, skulle visserligen de af mig till utförande förordade arbeten, enligt förut angifven beräkning, erfordra en kostnad, uppgående till ett afsevärdt lägre belopp än det, hvarå öfverintendentsämbetets förslag slutar. Icke dess mindre är emellertid uppenbart, att denna utgift icke utan eftersättande af andra viktiga byggnads- eller reparationsarbeten kan bestridas af det för innevarande år anvisade anslaget till byggnader och reparationer. Enligt det af öfverintendentsämbetet den 13 nästlidne mars afgifna generalförslag angående användande af innevarande års tillgångar å nämnda anslag skulle visserligen, sedan därpå utgått erforderliga belopp af de under året såsom nödiga ansedda reparationer å kronans under öfverintendentsämbetets inseende ställda byggnader, återstå ett odisponerat belopp af 49,102 kronor 50 öre. Detta torde emellertid, på sätt jag strax skall närmare omförmäla, lämpligare böra användas för andra ändamål än det nu ifrågavarande.

Vid laga af- och tillträdessyn, som den 9—18 november 1905 hållits å de landshöfdingen i Älfsborgs län anslagna boställslägenheter,

mellan f. d. landshöfdingen L. W. Lothigius, afträdare, och landshöfdingen K. S. Husberg, tillträdare, har kronan af synerätten ålagts att afhjälpa bristfälligheter för ett belopp af 20,984 kronor 90 öre, däri jämväl inbegripet kostnader för en del yttre reparationsarbeten å residensbyggnaden. Därjämte har, efter det vid syneförrättningen af tillträdaren påyrkats vissa ytterligare ändrings- och förbättringsarbeten inom bostadslägenheterna — åsyftande hufvudsakligen anordnande af kapprum vid entréen till bostaden samt af lämpligt serveringsrum och af nöjaktigt belägna soffrum, åvägbringande af inre trappförbindelse mellan de särskilda boställsvåningarna, inläggande af parkettgolf i matsalen samt afskiljande från landshöfdingebostaden af en dithörande salong och dennas läggande till länsstyrelsens lokaler för att inredas till ämbetsrum åt landshöfdingen, som hittills varit i saknad af särskildt sådant rum — vid förrättningen af synemännen uppgjorts förslag å kostnaden jämväl för dessa arbeten, hvilka synemännen väl icke ansett sig kunna förplikta kronan att utföra, men hvilkas utförande de emellertid funnit erforderliga för boställslägenheternas försättande i tidsenligt och sitt ändamål fullt motsvarande skick; uppgående enligt förslaget kostnaden för sistberörda arbeten till 12,159 kronor. Kostnaderna för samtliga kronan ådömda eller eljest af synemännen förordade arbeten skulle således belöpa sig till sammanlagdt 33,143 kronor 90 öre.

I den 3 sistlidne januari afgifvet underdånigt yttrande i ärendet har öfverintendentsämbetet, som ansett samtliga ifrågavarande arbeten med vissa mindre betydande undantag böra komma till utförande, därjämte föreslagit, att, i samband med dessa, vissa andra arbeten — innefattande hufvudsakligen reparationer å byggnadens yttre och anbringande af elektriska belysningsledningar till och i boställslägenheterna — skulle i samband därmed verkställas, äfvensom till de beräknade kostnaderna i öfrigt lagt ett förslagsvis beräknadt belopp för ritningar, tillsyn och oförutsedda utgifter, i följd hvaraf kostnaden för det hela skulle komma att uppgå till sammanlagdt 42,000 kronor.

Beträffande sättet för bestridande af dessa kostnader har öfverintendentsämbetet, med erinran hurusom jämlikt förenämnda nådiga bref den 3 februari 1905 ämbetet hade att ersätta statskontoret förut bekomna förskott för iståndsättande af landshöfdingebostäderna i Linköpings och Halmstads slott med belopp, som, hvad anginge innevarande år, bestämts till 34,800 kronor, framhållit, att det ordinarie anslaget till byggnader och reparationer icke kunde lämna tillgång till bestridande af berörda, för iordningställande af landshöfdingebostaden i Vänersborg beräknade kostnad i dess helhet, samt att,

därest arbetena skulle komma till utförande under innevarande år, det därför syntes blifva nödigt att hänvända sig till Riksdagen för utverkande af ett extra statsanslag för ändamålet. Enär det emellertid för tillträdande boställshafvaren vore af vikt, att de afsedda reparationsarbetena kunde så fort som möjligt komma till utförande, så att boställshafvaren kunde till innevarande års höst komma i full besittning af ämbetsbostaden, och då vidare bland dessa arbeten den hufvudsakligaste delen utgjordes af sådana underhållsarbeten, till hvilkas verkställande kronan lagligen förpliktats, och som alltså, om möjligt, borde i främsta rummet bekostas af det ordinarie anslaget till byggnader och reparationer, har ämbetet tillika anmält, att, om på sätt förut i andra fall ägt rum, ämbetet vid mottagande af bemyndigande att gå i författning om landshöfdingebostadens i Vänersborg iståndsättande, tillika erhöle tillstånd att från statskontoret bekomma ett förskott å halfva omkostnadsbeloppet, eller 21,000 kronor, att ersättas under år 1907, ämbetet, om än icke utan svårighet, syntes kunna, utan rubbning af det genom förenämnda nådiga bref föreskrifna sättet för de däri afsedda förskottens ersättande och utan åsidosättande af bestämdt erforderliga, mera betydande reparationer, kunna under året bestrida återstående beloppet, 21,000 kronor, från tillgångarna å innevarande års ordinarie anslag till byggnader och reparationer.

Vid afgifvande af förenämnda generalförslag för innevarande år har öfverintendentsämbetet ock erinrat, att ett så pass stort belopp — 49,102 kronor 50 öre — af årets tillgångar å anslaget icke i förslaget för visst ändamål beräknats just i syfte att därmed, på sätt ämbetet i sitt förberörda utlåtande den 3 sistlidne januari eventuellt föreslagit, betäcka en del af kostnaden för iståndsättandet af landshöfdingebostaden i Vänersborg.

I de föreslagna åtgärderna i sistnämnda hänseende torde visserligen en del smärre förenklingar och besparingar kunna vidtagas, hvarigenom kostnaden kan nedbringas något under den af öfverintendentsämbetet beräknade, men i allt fall torde, därest boställslägenheterna, hvilka icke på länge undergått reparation, skola försättas i ett tillfredsställande och tidsenligt skick och, såsom lämpligt synes vara, jämväl öfriga af öfverintendentsämbetet föreslagna arbeten i sammanhang därmed komma till utförande, härför krävas en kostnad, uppgående till omkring 38,000 kronor.

Med hänsyn härtill och då af skäl, som öfverintendentsämbetet anført, det måste anses synnerligen angeläget, att arbetena med iordningsställandet af landshöfdingebostaden i Vänersborg oförtöfvadt komma

till utförande, anser jag lämpligast, att för detta ändamål det ordinarie anslaget till byggnader och reparationer därtill anlitas, samt att, på sätt ämbetet föreslagit, den del af kostnaden, som icke anses kunna täckas af årets tillgångar å anslaget, får bestridas genom ett af statskontoret lämnadt förskott, att ersättas af samma anslag år 1907.

På grund häraf torde, på sätt förut framhållits, det ordinarie byggnadsanslaget, hvilket, äfven i den mån detsamma i öfrigt ännu icke för bestämda ändamål beräknats, är synnerligen väl behöfligt för tillgodoseende jämväl af åtskilliga andra ändamål än det nyss omförmälda, icke böra belastas med ytterligare en så pass stor utgift som den, hvilken erfordras för de ifrågakämda arbetena vid landshöfdinge-residenset i Kristianstad utan ett särskildt, extra anslag för detta ändamål af Riksdagen begäras.

Enär, såsom redan förut framhållits, det uppenbarligen är önskvärdt, att de till utförande förordade arbetena inom såväl landshöfdingebostaden som ämbetslokalerna därstädes må komma till utförande redan under innevarande år, torde framställning böra göras jämväl därom, att de för ändamålet erforderliga medlen måtte ställas till Kungl. Maj:ts disposition redan under innevarande år.»

På grund af hvad sålunda blifvit anfördt hemställde departementschefen, att Kungl. Maj:t måtte hos Riksdagen göra nu förevarande framställning.

Utskottet, som funnit det genom utredningen i ärendet vara ådagalagd, att det af innevarande års Riksdag under sjunde hufvudtiteln på extra stat för år 1907 beviljade anslag af 50,000 kronor till underhåll och reparationer af publika byggnader icke lämnar tillgång till bestridande af ifrågavarande byggnadskostnader, anser på grund af hvad i ärendet förekommit särskildt anslag böra för ändamålet anvisas och har icke funnit anledning till erinran emot planen för byggnadsarbetena eller emot de gjorda kostnadsberäkningarna.

Utskottet får alltså hemställa

att Riksdagen må, med bifall till Kungl. Maj:ts förevarande proposition, för utförande, på sätt i statsrådsprotokollet öfver finansärenden den 20 april 1906 närmare omförmäles, ej mindre af följande arbeten inom och å landshöfdingeresidensbyggnaden i Kristianstad, nämligen dels inredande af utvidgade eller för-

ändrade lokaler för Kristianstads läns landskontor och landtmäterikontor, dels reparationer inom vissa delar af länsstyrelsens i nämnda län ämbetslokaler i öfrigt, dels ock förändring och iståndsättande af landshöfdingebostaden, än äfven af reparationer inom den till residenset hörande uthusbyggnad, på extra stat för år 1907 anvisa ett belopp af 30,500 kronor, med rätt för Kungl. Maj:t att redan under innevarande år disponera beloppet.

Stockholm den 4 maj 1906.

På statsutskottets vägnar:

HUGO TAMM.
